

Николаева Анастасия Дмитриевна Воспитатель
МБДОУ ЦРР д/с «Чуораанчык»
Вилуйск/Вилуйский

Методическая разработка “Кыһын” бэлэмнэнии бөлөххө тылы сайыннарыы дьарыга

Технологическай карта

Темата: “Кыһын” бэлэмнэнии бөлөххө тылы сайыннарыы дьарыга

Иитээччи: Николаева А.Д.

Бөлөбө: Бэлэмнэнии бөлөх

Сыала: Оҕолор кыһын туһунан билиилэрин чингэтии, Саха норуоднай суруйааччыта, поэт Михаил Тимофеев туһунан оҕолорго билиһиннэрии, оҕо тылын уус-уран айымньынан байытыы, оҕо толкуйдуур, сангарар дьобурун сайыннарыы. Кыһын хоһоону мнемотехника технологиятын туһанан өйтөн ааҕарга үөрэтии. Төрөөбүт норуотун ытыктыырга, таптыырга, киэн туттарга иити.

Этаптар	Оҕо сатабыла, бэйэтин салайыныыта, үөрүйэбэ.	Иитээччи дьарык устата ыытар үлэтэ.	Оҕолор дьарыктара.	Бирээ мэтэ	Туттуллар тэриллэр
Кириитэ	Бүгүн кыһын туһунан билиибитин ханатыхпыт, Михаил Тимофеев Кыһын хоһоонун үөрэтиэхпит, өссө сананы, сонуну билиэхпит диэн интириэс үөскэтэбит. Миэстэбэ туруу.	- Үтүө күнүнэн оҕолор мин аатым Анастасия Дмитриевна онтон эн аатын? (чуорааны бэрсии билсиги). Бүгүн туох туһунан дьарыктанарбытын эһиги билиэххитин баҕарар буоллаххытына билигин остуолларга олорон точкалары холбуубут буукубалары таһаарабыт уонна бугун туох туһунан дьарыктанарбытын билиэхпит. Оҕолор үлэлэрэ “Кыһын” диэн сурук тахсар	Оҕолор залга киирэллэр төгүрүччү тураннар эбэрдэлэһэллэр.	2 мин.	Чуораан
			(оҕолор остуолларга олорон) -оҕолор точкалары холбоон буукуба таһаараллар уонна	3 мин	Остуолларга а Лиистэр 5 Фломастер 5

	Бэйэ-бэйэни эбэрдэлэһии	- Ханнык тыл табыста? Кыһын - Онтон билигин ханнык дыыл кэмий оҕолор? Кыһын - Кыһын буоларын хантан биллигитий? - Остуолга кыһынныга сөптөөх ойуулар бааллар онтон кыһынныга сөптөөх диэбиккитин талан аҕалан холбоон кэпсээн оноруохпут Кыһынны кэстүүлэр (оҕолор кэпсиллэр)	холбоон Кыһын диэн тылы онороллор. Оҕолор иккилии ойууну ыланнар Ойуу көмөтүнэн этиилэри толкуйдууддар		Магнит 15 Магнитнай дуоска Ойуулар 10
Сүрүн чааһа	“Кыһын” диэн хоһоону мнемотеника технологиятын туһанан көрөн өйгө ааҕарга үөрэнии	Оҕолор Кыһын туһунан айымньылар хоһооннор, кэпсээннэри хантан булан ааҕыахпытын себүй элбэх кинигэлэр ханна баар буолуохтарын себүй - Саамай сеп библиотекаҕа бүгүн биһиги Бүлүүтээҕи оҕо библиотекаҕыгар ыалдьыттаахпыт -слайд 1 Библиотекаҕа элбэх кинигэ баар онтон уларсан ылан оскуола детсад оҕолоро көрөллөр, ааҕаллар. - Мин библиотекаҕа бара сылдьан Саха народнай поэта Михаил Елисеевич Тимофеев оҕолорго суруйбут элбэх кинигэлэрин кердум,	Оҕолор эппиэттэрэ	15 мин.	Экран, проектор, ноутбук 1 слайд 2 слайд

		аахтым уонна “кыһын” туһунан хоһоонун буламмын эһиэхэ үөрэтэ аҕаллым. - (хоһоону мнемотаблица көмөтүнэн үөрэтии) (Иитээччи дорҕоонноохтук хоһоону ааҕан иһитиннэрэр) МИХАИЛ ТИМОФЕЕВ КЫҤЫН Мастар хаарга батыллан Байааттанныы тураллар. Тонмут чаҕыл сулустар Тохтон түһүөх курдуктар. Чохоон курдук ый тахсан Тунал дуйдуур сыа хаары, Түүнү быһа айаннаан Төгүрүйэр халлааны. Саҕа тыллары быһаарыы (оҕолорго өйдөммөт тыллары быһаарыы) 1. Батыллан –мас тулатыгар туспут элбэх хаарга турар мас. 2. Байаатанныы тураллар- мас тыалга хамсыыра 3. Чаҕыл сулус- ыраахтан кестер сулус. 4. Чохоон – уут ас, арыыга үүтү ытыйан тонорон сиир саха аһа. 5. Тунал – сырдык 6. Дуйдуур – кылабачыйан көстөр 7. Сыа хаар - түргэнник уулар хаар	Оҕолор иитээччини үтүктэн хоһоону таблицаннан үөрэтэллэр.	3 слайд Мнемотени ка Таблицата Дуоска Таблица
--	--	--	--	--

		Оџолоор бу хоһоонго туох туьунан этиллэрий? Ханньк тыллары өйдөөн хааллыгыт? Хоһоону сөбүлээтигит дуо? Таблицаннан үөрэтиэххэйин Хамсаныылаах эрчиллиилэр: Б. Тобуруокап “Икки” Хааман хааман кэлэрбэр Атахтарым иккилэр Дайбаан, дайбаан биэрэрбэр Илиилэрим иккилэр Эһигини көрөрбөр Харахтарым иккилэр Саһабытын истэрбэр Кулгаахтарым иккилэр Оонньуу Ситэрэн биэр Мин хоһоон бастакыы тылын этэбин оџолор ситэрэллэр. Таблицаны көмөлөһүһнэриэххитин сөп. Иитээччи этэр оџолор ситэрэн биэрэллэр. Ханан сылдыар хоһоону карточканнан саабылаан кэпсээ. Мин эһиэхэ карточкалары уурдум ити карточкаларынан хоһоону хайдах өйдөөн хаалбыккытынан кэпсиигит	Төгүрүккэ тураннар Хоһоону ааџа ааџа хамсаныылаах эрчиллиилэри онороллор. Дидактической оонньуу «Ситэрэн биэр» Дидактической оонньуу: “Ойуулаах түһнүк”	1 мин 3 мин 2 мин	Карточкалар Карточкаџа ойуулары, “Түһнүк” шаблон нөнүө тутан үөрэтии
--	--	---	---	--	---

		Остуолларга олон Хогоону хайдах өйдөөбүттэрин онорон таһаараллар хатылыллар. Оонньуу Төттөрүтүн эт Сайын итии - кыһын тымныы Сайын сырдык - кыһын хараҥа Сайын күн уһун – кыһын күн кылгас Хаар сымнаҕас – муус кытаанах Сайын чараастык танналар – кыһын халыннык таннабыт	Дидактической оонньуу: “Төттөрүтүн эт”	2 мин	
Түмүк	Миэстэбэ туруу. Кылгас анализ. Бэйэ-бэйэбэ махтаныы.	Түмүк хогоонно туох туһунан этиллэрий? Кыһын хайдах эбитий? Эьихэ мин Михаил Тимофеев “Кыһын” хогоонун бэлэхтиибин уонна мин дьарыкпар кыттыбыккыт иьин махтанабын. Көрсүөххэ диэри!	О5олор эппиэттэрэ	2 мун.	